

משנת חכמים
מתורתם של רבותינו

אין זוכים לגאולה
הרה"ג רבי שמעון ליפשיץ שליט"א

מכח עצמם להיבדל מטומאת מצרים, ונהיו כעובר המתנער לצאת.

זה מה שכתוב שנגאלו בזכות שלא שינו שמם לשונם ולבושם, ואיפה שמענו על חיובים כאלו, אלא הענין הוא ההיבדלות מן הגוים ושמירת הצורה של יהודי. ואיתא במדרש שכל טוב "הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי, מלמד שלא מלו ישראל במצרים כדי למצוא חן בעיני מצרים, לפיכך הפך לבם לשנא אותם להתנכל בעבדיו, ועכשיו כששחטו ישראל את פסחיהן, היו המצרים חורקין שן עליהם ואינם יכולין להרע להם, לפי שנפל פחדו של הקב"ה עליהם". ומבואר דדוקא כשרוצים למצא חן בעיני הגויים אז מתעורר שנאת הגויים, וזה משמים לשמור עלינו להיבדל מהגוים, וכאשר עושין רצונו של מקום אז על אף כעס הגויים אין להם יכולת לפגוע בנו, והכל היפך הטבע.

גם אנו זקוקים עתה ביותר לישועות ד', להגאל ולצאת מכל הטומאה והחושך והבלבול הסובבים אותנו כ"כ, והדרך לזכות לזה הוא רק ע"י הדבקות בד' ובתורתו, ע"י מסי"נ ללימוד התורה וקיום המצוות, וע"י שניבדל מדרכי הגוים ומאלו שלא שומרים את התורה ומצוותיה, ואדרבא ככל שמקשים עלינו כך ממילא גובר המסי"נ מצדינו להמשיך הלאה לאחוז בתורה ולא להכנע, ועי"ז נזכה לניסים ונפלאות שלא כדרך הטבע, ונזכה לגאולה השלמה בב"א.

למצרים, וכמש"כ בפרשת ואתחנן "הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי", ואמרו במכילתא בשלח "כאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה שנא' או הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי שאין ת"ל גוי מקרב גוי אלא כאדם שהוא שומט את העובר ממעי הפרה". ורצונם לאמר שהיו ישראל מחוברים ודבוקים עם המצרים כעובר במעי אמו, עובר ירך אמו.

וכמו שאמרו בויקרא רבה פרשה כ"ג "הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי וגו' אלו ואלו ערלים אלו מגדלי בלורית ואלו מגדלי בלורית אלו לובשי כלאים ואלו לובשי כלאים א"כ לא היתה נותנת מדת הדין לישראל שיגאלו ממצרים לעולם אמר ר' שמואל בר נחמני אלולי שאסר הקב"ה עצמו בשבועה לא נגאלו ישראל לעולם". עוד אמרו שם "גוי מקרב עם אין כתיב כאן, או עם מקרב גוי, אלא גוי מקרב גוי, אלו ערלים ואלו ערלים, אלו מגדלי בלורית ואלו מגדלי בלוריות, אלו לובשי כלאים ואלו לובשי כלאים, לפיכך לא היתה מידת הדין נותנת שיגאלו ישראל ממצרים". ובמצב כזה לא היו ישראל ראויים להגאל, וגם הקב"ה לא היה יכול כביכול להוציאם ממצרים מעצמו, וכמו שא"א לעקור העובר טרם הגיע זמנו לצאת וטרם ננער הוא מעצמו לצאת, כך ישראל לא היו יכולים לקבל אור הקדושה עוד בהיותם שקועים כ"כ בטומאה. וע"כ ניתן להם שתי מצוות אלו שבזה התחילו

בהריחו אש"ע.כ.

עוד נראה דמה שבחרו בשני מצוות אלו דוקא היינו משום שיש בהם משום מסי"נ ממש, דהרי שחטו וצלו את הכבש הנחשב למצרים לאלוה, והוא סכנה, וכמש"כ בספר המנהיג "שבת שלפני פסח נהגו ישראל לקרותו שבת הגדול, והטעם דקיי"ל בסדר עולם ניסן שבו יצאו ישראל ממצרים חמישי בשבת היה, חל עשור לחודש בשבת, אמר להם הקב"ה בעשור לחודש יקחו איש שה לבית אבות, אמרו ישראל הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו, אמר להם הקב"ה התיצבו וראו את ישועת ד' אשר יעשה לכם, הלכו ולקחו איש פסחו, כשראו המצרים היו רוצים להתנקם מהם והיו מעיהם מתחתיים ונדעכין באש ונידונין ביסורין ובחלאים רעים ולא יכלו להזיק לישראל. ועל אלו הניסין שאירעו באותו שבת נהגו לקרות שבת שלפני הפסח שבת הגדול, כך קיבלתי מרבותי". וכ"כ הכלבו סי' מ"ז.

וכמו"כ סכנה היא למול ולצאת לדרך, והקב"ה רצה בדוקא שישראל ימסרו נפשם על המצוות, דרק בזכות זה יגאלו, דכאשר אדם מתנהג שלא לפי הטבע אז זוכה הוא להנהגת ד' עימו שלא כפי דרך הטבע, וע"כ נעשו להם ניסים שלא יכלו המצרים להזיקם באותה שבת, וגם זכו להגאל עי"ז.

עוד טעם י"ל מדוע בחר ד' בשתי מצוות אלו, דהנה ישראל במצרים היו [עכ"פ חלקם] עובדי ע"ז ונדמים

תב רש"י בפרשתא דידן פי"ב פס' ו' ר' מתאי בן חרש אומר הרי הוא אומר ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דודים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו, ולא היו בידם מצות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנא' ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנא' מתבוססת בדמיק, בשני דמים".

וכתב השם משמואל וז"ל "יש להבין מדוע בחר דוקא שתי מצוות אלו, כי הרבה מצוות יש בתורה, וי"ל ע"פ דברי הרמב"ם בפרקי אבות שמעונש מבטל המצוה נוכל לידע שכר המקיימה, שבודאי שכר המקיימה הוא היפוך עונש המבטלה, ופסח ומילה הם מ"ע שחייבין על ביטולן כרת שזה לא נמצא בכה"ת, וכרת הוא שנכרתה הנפש ונפסקה ממקום חוצבה, כענף הנכרת מן האילן, ממילא מובן ששכר המקיימן הוא בהיפוך, שנעשה מקושר ומודבק בהשם יתעלה.

והנה מאחר שהיו במצרים משוקעים במ"ט שערי טומאה, וכמעט שנפסק הקישור מסטרא דקדושה לגמרי, כי לעומת השיעור שהיו משוקעים בטומאה היו רחוקים מהקדושה כמובן, ע"כ ניתנו להם שתי מצוות אלו, כדי שיתקשרו בסטרא דקדושה, ושוב זה עצמו הוציאם ממ"ט שערי טומאה, שאחר שנתקשרו בקדושה נפרדה מהם הטומאה, כאשר יתק פתיל הנעורת

יעשה המצוות יצליחנו שכרו ואם יעבור עבירות יכירתנו ענשו, הכל בגזירת עליון". **זהו סוד החיים זהו המרשם היחיד להצלחה!** את זאת יש לשנן השכם והערב.

סייעתא דשמיא בלימוד, תלויה בלימוד האמונה שיש לאדם

בענין הרמב"ן דסוף פרשת בא, הגיעה לידי ידיעה חשובה ומענינת בשם המשגיח דפוניבז' הגר"ר יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. כידוע הוא היה מרבה מאד להביא את דברי הרמב"ן, כמוהו גם מור"ר ר' אליה לופיאן זצ"ל, אשר מוסרים משמו שיש ללמוד אותם בכל יום ולא פחות מפעם בשבוע ושלא יעבור חודש מבלי לעיין בהם.

המשגיח דלייקווד הגר"מ סלומון שליט"א סיפר, ששמע פעם מהמשגיח דפוניבז' את הדברים דלהלן: ישנם רבים התמהים מדוע הם לא מצליחים בלימוד, כפי שהיו רוצים. התשובה לשאלה זו, כך אמר, נמצאת ביסוד הגדול שאמר הרמב"ן: על האדם לדעת ש"כל דברינו ומקרינו נסים ואין בהם טבע ומנהג של עולם". גם הצלחה בלימוד אינה תופעה טבעית ומובנת מאליה, אלא נדרשת לזה ס"ד. וזה נכלל במ"ש הרמב"ן: "שאינו לאדם חלק בתורת משה רבינו", דהיינו לא יתכן שיהיה לאדם חלק בהבנת תורת משה רבינו, "עד שידע ויאמין" וכו'. כלומר, רק כאשר ידע ויאמין שהצלחה היא מאת ה', אז יצליח!

שכל דברינו ומקרינו נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם". אומר הרב וולבה, נסים נסתרים הם נסים שאינם מבטלים את הטבע. בניגוד לנסים הגלויים כגון אלה שהיו ביציאת מצרים, אשר שידדו את מערכות הטבע. הרמב"ן מלמדנו שהנסים הנסתרים, גם אם אינם "שוברים" את הטבע, הם פועלים מכח ההשגחה הנסתרת של הבורא. **הנהגה זו של נסים נסתרים היא יסוד התורה כולה!**

כי הנסים הנסתרים מבטאים את הצורה האמיתית של התנהלות

במעלות עליונות, וסוד ההצלחה זה התשוקה. הגר"א מבאר את הפסוק (תהלים קיג) "מאשפות ירים אביון" - "אביון" זה מלשון "אבה", דהיינו תאב ומשתוקק, כי רק ע"י זה הוא זוכה להתרומם.

הכל בגזירת עליון

ידועים ומפורסמים דברי הרמב"ן בסוף פרשת "בא". **הרב וולבה** זללה"ה אומר בספרו "שיעורי חומש": "רמב"ן זה, הוא כ"כ יסודי, שצריך לדעת אותו בעל פה! **רמב"ן זה, הוא מיסודי היסודות בתורה.**"

השתוקקות - מפתח לעליה
כשמתבוננים ביציאת מצרים, אומר הגר"י לוינשטיין זצ"ל בספרו "יד יחזקאל", ניתן לראות שעיקר מה שנדרש מאתנו זה **התשוקה והרצון לטוב! יכול אדם להיות גדול בתורה ובמעשים**, אבל אם חסרה לו התשוקה לזכות בטוב, הוא לא יגיע למעלות גדולות. יתכן שאדרבה, הוא ישאר חלילה צל וריק מכל מצוה. ורק מי שבלבו יוקדת התשוקה העזה ורצון אמיתי להדבק בהש"ת, יזכה לכל טוב סלה ולאשר הנצחי.

אלה ברכב ואלה בלי רכב - התגובות הרב יחיאל אלכסנדר

א. החפץ חיים כותב באהבת חסד שכמו שבכל עסק יש מדי פעם הפסדים כך גם בעשיית חסד יש מדי פעם הפסדים. כיוון שלקחת אנשים ברכב הינו חסד עצום ובל ישוער, אזי גם אם יש הפסדים מדי פעם, גם אם יש עוגמת נפש אחת לכמה נסיעות כגון השארת לכלוך ברכב או דיבורים קולניים(מה גם שזה מיעוט שאינו מצוי כ"כ) עדיין זה בכלל "עסק של חסד" שיש לפעמים הפסדים אבל כיוון שיש כ"כ הרבה רווח של חסד אין בזה מספיק בשביל להימנע ממצוה חשובה זו. (ת"ח אחד שליט"א).

ב. בכל עניין לדון לכף זכות, שאין הנוסעים מבינים מדוע אין הנהגים עוצרים להם יש לידע שיש הרבה סיבות מוצדקות מאוד, ואם הנהג לא עצר אל תשפוט אותו לכף חובה אלא תדון אותו לכף זכות, אינך יודע אם הוא מאוד ממחר או שהוא משוחח שיחה מאוד חשובה ברכב עם מישהו או בטלפון(באופן המותר כמובן) ועוד הרבה סיבות.

ולאחרונה יש סיבה שהרבה נמנעים לעצור

והיא נגיף הקורונה, ובפרט מבוגרים או בעלי סיכון שאינם יודעים את מי הם מעלים, ולכן אע"פ שאין באמור כאן לקבוע האם לעצור או לא לעצור בחששות של קורונה, מ"מ צריך להבין את נפש החוששים לעצור. (בעילום שם).

ג. ראוי להדגיש מאוד את העניין של לא לבקש לעלות או לרדת במקומות שאינם חוקיים, לנהג לא נעים לסרב אבל זה גם מסוכן וגם אופציה לדו"ח, וכבר היו מקרים שהנהגים קיבלו קנס או סיכנו את התנועה בעקבות בקשות לעצור במקומות שונים ומשונים. (כנ"ל).

ד. אע"פ שיתכן שלפעמים יש לנהג איזה עגמת נפש מאי אלו התנהגויות של נוסעים, מ"מ אין זה עגמת נפש הגדולה ביותר של נהג מגיע לקצה קצהו של עגמת נפש של הממתין עם בנו על הידיים או עם משא כבד ורואה בעיניים כלות רכב אחר רכב שאינם עוצרים לו, לתשומת לב.

ביציאת מצרים ראינו זאת בשני מקרים הפוכים זה מזה. בג' ימי אפילה מתו כידוע רבים מבני ישראל, בגלל שלא היה להם רצון לצאת ממצרים. מסתבר שרבים מהם היו בני מעלה שראויים היו לצאת ממצרים, אך איבדו את הזכות הזו, כי לא השתוקקו לזכות בטוב!

כנגדם אנו מוצאים את הערב רב שהיו מצאצאי חם, אשר זכו להתקשר עם היוצאים ממצרים, ולהיות עמהם בקריעת ים סוף, במעמד הר סיני ועוד. **כל זה משום שהיתה להם השתוקקות לראות את הטובה שיעניק הקב"ה לישראל.** השתוקקות היתה כה עזה, עד שננטשו את בתיהם ועזבו את רכושם, בזמן בהלה ואבילות על מיתת הבכורות.

מזה עלינו ללמוד **שחובה עלינו לחזק את הרצון ואת התשוקה, להתעלות במדריגות בעבודת ה', כי כאן בעוה"ז ורק כאן אפשר לזכות**

הבריא, ביחס לרבים וגם ליחידים. אלה וגם אלה **חייבים לדעת שהחיים והעולם נעים סביב לצייר אחד ומונחים ע"י הבורא.** והוא יתברך מצפה מאתנו שנדע ונכיר "שאם

נצטט כאן פיסקה מדבריו "מן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה. שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שידע ויאמין

י"ל ע"י
משנתה של תורה - רכסים ©
054-846-8706
Mishnatar@gmail.com
153-4-653-1557

לעילוי נשמת
הרב משה בן רחמים וחננים ז"ל
ומרת רחל זינבת אברהם ונובר גואל ע"ה תורת
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת
יוסף משה בן אורה
בתושחי"

זמני היום - לאופק רכסים

10:05 ..... ס"ז תפילה	16:19 ..... הדלקת נרות
11:46 ..... חצות	06:42 ..... נץ החמה
16:50 ..... שקיעה	08:27 ..... סוק"ש: מג"א
17:30 ..... צאת שב"ק וי"ט	08:35 ..... מג"א - 72
18:02 ..... ר"ת	09:14 ..... גר"א

זכנו לקבל שבתות מתוך רוב בריאות ושמחה

לקוחות כללית ברכסים, לשירותכם מוקד שבת מרפאות סביון, רח' סביון 40 טל' 04-6641025

שעות פעילות | שבת 12:00-8:00 | שבת 20:00-18:00

לשירותכם, מנהל קשרי קהילה ברכסים:
הרב דני בוקובזה 054-8457898

כתוב: "לכו בנים שמעו לי ראת ה' אלמדכם, מי האיש החפץ חיים וכו' נצור לשונך מרע וכו' סור מרע ועשה טוב", מפרש רבי רפאל מהמבורג, שדוד המלך ע"ה בא ללמד אותנו מהו הסדר איך לזכות ליראת ה', שתחילה יהיה האדם סר מרע ורק אחר"כ עשה טוב. (אגב, מה הכוונה לכו בנים, יש המפרשים שהפשט הוא, שדוד אומר, כשאתם לידי זה לא חכמה שתשמעו בקולי, אני מבקש מכם שגם כשאתם רחוקים ממני, תשמעו בקולי).

"לפני שָׁבַר גָּאוֹן וְלפְּנֵי כְּשָׁלוֹן גָּבַהּ רוּחַ" (טז, יח)

פסוק זה הוא המשך לפסוק הקודם, שם שלמה המלך ע"ה מלמד אותנו, שלסור מן הרע במידות המביאות לרע, הם הראשית שהאדם צריך לעשות. כאן שלמה המלך ע"ה מפרט, שאחת המידות השנואות לפני הקב"ה היא מידת הגאווה, ומי שיש לו מידה זו, יידע שסופו 'שבר', "כי גאון וגבה לב הם סיבה לכישלון". רבי אייזק שר ראש ישיבת סלובדקה אומר: "רואים הרבה פעמים שאחרי שאדם אומר דבר חכמה, הוא אומר

שטות, מדוע? כיון שכשהוא אומר חכמה הוא מתגאה, לכן בסוף הוא אומר שטות".

"טוב שָׁפַל רוּחַ אֶת עֲנוּיִם מִחֶלֶק שָׁלָל אֶת גְּאִיִּים" (טז, ט)

מפרש רבינו יונה: טוב לקנות איך לחיות בענווה, על ידי ההתחברות לבעלי ענווה ללמוד מהם את דרכי הענווה, מאשר להיות בחברת גאים ולהרוויח ממון ומציאות. יש לאדם שתי ברירות, להתחבר עם ענווים וללמוד מהם דרכי הענווה, אבל אין שמה 'ביצענס', או להתחבר עם הגאוותנים ולהרוויח 'רווחים גדולים', על זה אומר שלמה, 'טוב שפל רוח את ענווים' - 'טוב לקנות שפלות רוח עם הענווים, מלקנות ממון ולהרוויח שלל ומציאות עם גאים'. מסופר על עשיר אחד, שהלך לשבת בין העניינים, כדי להיות שמח בחלקו. שמעתי שרבי אבא גרוסברד אומר: רואים שגאוותנים הרבה פעמים הם חברים ביניהם, לכאורה הגאווה של אחד היא סתירה לשני, א"כ איך הם חברים, אלא אומר רבי

אבא, הם מבינים אחד את השני!
"מִשְׁכִּיל עַל דָּבָר יִמְצָא טוֹב וּבֹטֵחַ בְּה' אֶשְׁכְּנוּ" (טז, כ)

לפעמים אדם מתכנן דברים, אבל הם לא מצליחים לו, לא תמיד זה אומר שזה לא הצליח כי לא הייתה לו סייעתא דשמיא, יתכן שפשוט הוא לא התבונן מספיק לפני שהוא התחיל, אם מה שהוא הולך לעשות, הוא טוב או רע, ובאיזה אופן כדי לו להוציא את הדבר לפועל, כי מי 'שמשיכל על דבר, ימצא טוב' - הרבה פעמים יזדמן לו הצלחה ותועלת.

"וּבֹטֵחַ בְּה' אֶשְׁכְּנוּ"

אחרי שהאדם התבונן שכדאי לו לעשות כפי שתכנן ודרך הפעולה שלו היא נכונה וישרה, אם הוא ישכיל שאין בכוחו להוציא לפועל את כל התכנונים, אלא כפי שיחפוץ הקב"ה, כן יהיה, ויבין שכל מה שחשב ותכנן ויגע זה רק לצאת ידי חובה והראוי, אשריו.

למדנו בפרקים הראשונים (גה)

"בטח בה' בכל לבך ואל בינתך אל תשען" כתוב כאן, שוודאי חובה על האדם לחשוב ולבדוק לפני שהוא מוציא לפועל את התכניות שלו, ורק אם נראה לו שכן הוא הנכון, יעשה, אבל אחרי שהוא חשב, לא יישען על שכלו לצפות להצלחה, אלא על רחמי שמים, עכשיו צריך סייעתא דשמיא, זה תלוי בהקב"ה, ואז, גם הוא רואה שבסוף אין לו הצלחה כפי שחשב שיהיה, בכל זאת לא ישתנה גבורתו בהש"ת והוא יהיה המאושר. לדוגמא, אדם חושב איפה לפתוח חנות, הוא צריך לחשוב, אבל לאחר מכן הכל תלוי בה', לפעמים, אע"פ שלא נראה לו שהוא יצליח וכרגע אין לו ברירה אלא להישאר במקומו, הקב"ה עוזר לו להצליח בדרך לא רגילה. בספר 'מנוחה וקדושה' מתבטא על ענין מסוים, אתה יכול לסמוך על דברי בעניין, כיון שהרבה התבוננתי בדבר וכתוב "משכיל על דבר ימצא טוב". כשאדם מתבונן בדבר, זה סיבה למצוא טוב.

להערת: ידידיה שורף
Ys9040@okmail.co.il

"בתי הקטנה, הלכה לעולמה בגיל 5" החל הרב יח. גינז את סיפורו המרטיט, ועם היוודע גודל 'אסון מירון', 'חשתי חובה ללכת לנחם את אחד מהמשפחות השכולות ולנחם את המשפחה בדברים שאני התחזקתי בהם בימי אבלי, ולא להשאיר את הדברים אצלי".

הלכתי לנחם את משפחתו של הרב מנחם אשר זקבך ז"ל, אברך צעיר מכולל 'עטרת שלמה'. בבית האבל חילקו ברכונים עם כיתוב עליהם שצוואתו של הנפטר זה לומר ברכת המזון מתוך הכתב, וכה הקפיד הנפטר על קבלתו עד כדי כך ובטרם נטה לרחוץ בגקיון כפיו, היה בודק האם ישנו ברכון בכדי שיוכל לקיים את קבלתו. התפעלתי מאד מקבלתו, והחלטתי לקבל אף אני לומר ברכת המזון רק מתוך הכתב.

באתי לחזק ויצאתי מחוזק...
לפרנסתי אני עובד כסופר סת"ם, ובמסגרת זו כתבתי נביא, ולפני שגמרתי הלכתי עם דוגמא לכמה סוחרי סת"ם בשביל לשווק את הספר, התגובות היו מאד 'פרוה',

"יש לך כתב יפה" אבל "זה לא זה" הפטרו.

"התאכזבתי מאד" לאחר תשובה שלילית מהסוחר האחרון שעלה על דעתי. "כה רבה הייתה אכזבתי, עד כדי מחשבה, אולי לעזוב את התחום. מה כבר אני יכול לעשות בשביל להשתפר", חשבתי לעצמי.

הייתי אחרי יום של התרוצצויות, ונכנסתי לאחד מהמאפיות הזרועות ברח' רבי עקיבא בבני ברק בשביל להשביע את רעבוני, קניתי איזו לחמנייה, וסרתי למקום אשר שם יושבים הסופרים וכותבים את כתבי הקודש.

נטלתי את ידי, אכלתי שבעתי וב... ועצרתי, רגע... קיבלתי ע"ע לברך מתוך הכתב, איך אברך בע"פ? קמתי ממקומי ולא מצאתי ברכון אחד לרפואה, לאחר חיפושים רבים מצאתי ברכת המזון מודפס שנח תחת הררי קלפים במקום גבוה, שמחתי שאוכל לקיים את קבלתי.

משפתחתי את הברכון נגלה לעיני ברכת המזון כתוב בכתב אשורית,

כתב יפה אשר הייתי מייחל לכתוב כן, ברכתי ברכת המזון בכוונה. ואז תוך כדי סגירת הברכון, חשבתי לעצמי אולי אלמד את גימור ושיפוץ הכתב מתוך צורת האותיות שבברכון המונח לנגדי, בהתאם למה שהסוחרים אמרו לי, שהכתב שלי אמנם יפה אבל יש לשפץ את הסיימת של הכתב. ואכן, במשך כשלוש שעות אני מתאמן על כתיבת צורת האותיות, מעתיק את כל האותיות עד אשר הגעתי לתוצאה אשר השביעה את רצוני.

לא עברו 5 דקות מאז שאני מסיים את ה'אימון', נכנס ידידי לדירה ואומר לי שהציעו לו לכתוב ספר אבל הוא עמוס בתקופה הזו, וזה לא מתאים לו כעת, האם אתה רוצה לקחת את זה? בוודאי, אמרתי לו, זה מה שאני מחפש עכשיו. הם רוצים דוגמא מהכתב שלך, יש לך דוגמא להביא לי? בוודאי, הנה, ונתתי לו את העמוד שכתבתי ב'אימון' - שהועתק מתוך ברכת המזון בכתב אשורית.

לאחר כמה שעות הוא מתקשר

אליי, עם תשובה חיובית, המשפחה מעוניינת, הוא אומר, הם ממש מרוצים מהכתב שלך, והם מאד היו שמחים שאתה זה שתכתוב את ספר התורה. שמחתי כ"כ, ושאלתי כברך אגב, היא זו המשפחה הזו? הא... עונה לי ידידי, יש איזה יהודי חשוב מבורו פארק הרב פרידמן שמו, שרוצה לעזור למשפחות שיקיריהם נספו באסון מירון, ותורם ספר תורה לכל משפחה. יפה, אני אומר, ומי זו המשפחה לה אני הולך לכתוב את הספר תורה? אתה לא מכיר, הוא אומר, אבל מי זה? אני שב ומקשה,

משפחת זקבך...

*

"ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד"

(רמב"ן בא טז, יג)

ג. קדש לי כל בכור

כתבו תלמידי הבעש"ט להזהר בעומדו ממיטתו שתהיה המחשבה הראשונה והדיבור הראשון והמעשה הראשון להשי"ת בתורה ומצוות ועי"ז יהיו נגררים כל המעשה ודיבור והמעשה של כל היום.

והבנ"י (אגרא דפירקא רה) כתב שד"ז נרמז בפרשת השבוע "קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבנ"י באדם ובבהמה לי הוא" וכלל דבריו שרחם הוא רמ"ח איברים, בני"י כנגד המחשבה (ע"ש הפי"), ואדם הוא כנגד דיבור (רוח ממללא) ובהמה זה המעשה (ע"ש).

וא"כ בימים אלו של תיקון המעשים והמחשבות ראוי להקפיד בזה יותר, מה גם שזהו מפרה"ש.

ד. רבי נחום משאדיק זצ"ל

הגאון רבי נחום משאדיק זצ"ל (אבי משפחות בהר"ן וויספיש שעלה לארץ בשנת תר"ה אחר שהוא ושלשת אחיו [גאונים בפנ"ע], חלמו בלילה אחד שלשתם כי עליהם לעלות לא"י), (עוד יש לדעת כי כולל הר"ן בירושלים נקרא על שמו. ולא ע"ש רנ"ק ולא ע"ש רנ"ט ולא ע"ש רבינו נסים, והראיה, שראש הכולל ומייסדו שמו וייספיש) היה מרבה בתעניות בשובב"ים ופעם התענה שבוע שלם, והנה עשרים דק' לפני סוף הצום היה עסוק מאד בלימוד עיון בתוס', וביקש מבנו הג"ד זלמן להביא לו דבר מה לסעוד את לבו, רבי זלמן הבין שהוא לא מרגיש טוב ושאלו על כך, ואמר לו אני מרגיש טוב אך חשתי כי את התוס' לא אוכל להבין כל עוד אני שרוי בתענית וא"כ לא נחשבת בעיני התענית אם עבורה אפסיד עשרים דקות של יגיעה בעיון.

והבטלן יתן אל לבו.

בְּתוֹר הַמַּעֲלָה וּבְמִדּוֹת הַגּוֹנוֹת תְּרוּמוֹת / עֲרַבְתָּנוּ שִׁים לְטוֹב יוֹשֵׁב מְרוֹמוֹת / וּבְמִקְוֵה טָהָר תְּדַיֵּחַ קָלוֹת וְרָמוֹת / מִצּוֹא תִפְלָתְנוּ חֶסֶד לְאֶדְרֶךְ רוּמָמוֹת (סליחות שובבי"ם בא, סידור אוצר התפילות)

תוכן עניינים: א. קיבוץ נידחים בפרשת בא - יציא"מ ב. עוד בענין הנ"ל ג. קדש לי כל בכור ד. רבי נחום משאדיק זצ"ל

דעל דרך הנגלה אין לבקשה זו שום שייכות לברכת תקע בשופר א"כ הגם דע"פ הקבלה יש לה שייכות מ"מ הדרינן בזה לכללין שבכ"מ שהקבלה חולקת על הנגלה אזלינן בטר הנגלה. ועליו לומר זאת בשומע תפילה או באלוקי נצור.

ללקט שם ולכן הזהירו הקב"ה שלא לשוב לארץ מצרים עוד כל ימי עולם. ובוה אמרתי לפירוש שהפסוק ביום ההוא יתקע בשופר גדול וכו'.

ב. עוד בענין הנ"ל

בחלק מהסידורים (עה"מ) יש יה"ר בברכת תקע בשופר שיחזור ויתקבצו

פְּאֵר הַרְחֵמִים וְהַסְלִיחוֹת הוֹד תִּכְשִׁיט / עֶרְךָ שְׁנֵעֲתִינוּ לְךָ לְבַד נוֹשִׁיט / סֶדֶר חַיִּים וּפְרִינְסָה לִיצוּרִים תוֹשִׁיט (סליחות שובבי"ם בא, סידור אוצר התפילות)

א. קיבוץ נידחים בפרשת בא - יציא"מ

כתב הצ"ח (ברכות ט:): נלע"ד פי' א' על מה שאמרו שעשאוהו כמצולה וכו' דהנה כל גליות שגלו ישראל אף שהיה זה עונש וכו' מ"מ גם עצם הגלות היה לטובה וכו' ושורש ד"ז לפי שידוע שע"י העבירות נופלים ניצוצי קדושה להקליפה ולכן צריכים ישראל לבוא בגלות ושם כאשר גלות מכפר עוון שוב מתוקן הקלקול והניצוצות שנפלו שם מתנוצצים ועולים והם הגרים שמתגיירים ומתווספים על עדת ישראל וכאשר יצאו ישראל ממצרים שהיה במצרים ולכן עלו אז עמהם גרים וכו' לפי שכל ניצוצי הקדושה עליו ולא נשאר במצרים שום ניצוצי קדושה שם ולכן הזהיר הקב"ה אותנו בשלש אזהרות שלא יוסיפו עוד לבוא מצרימה לעולם ולכאו' אף שאין לדרוש טעמי המצוות מ"מ אפשר ליתן טעם מדוע נשתנה ארץ מצרים מכל שאר ארצות הגויים וכמה גלויות גלינו ויצאנו משם ובשום פעם לא הזהירו הקב"ה ע"י נביאיו שלא נשוב לארץ שיצאנו משם אבל הטעם הוא שכאשר יצאנו משאר הגלויות לא יצאנו ביד רמה ולא הלכנו אלא ברשיון המלך שהיה אז לפי שעדיין לא גמרנו התיקון ונשאר עוד ניצוצי קדושה משלנו תחת יד האומה ההיא וכן ע"י חטא אדה"ר באוכלו מעץ הדעת טוב ורע וגרם להתערב טוב ברע נתפזרו ניצוצי קדושה בכל הארצות והקב"ה מטבב טיבות כל ידח מן הקדושה נידח ומזדמן שיבואו בני"י בארצות ההם וכו' לברר הטוב ולהעלותו ע"י מצוות ומעש"ט המקיימים ישראל שם וכו' אבל בארץ שלא שנשאר שם שום ניצוצי קדושה כלל א"כ איש ישראל הבא שמה הוא קרוב להפסד שישאיר שם ע"י איזה חטא ועוון איזה ניצוצי קדושה ורחוק מן השכר כי אין לו מה

אמירת יה"ר קודם נטילת תרופה הרב ישראל ארלנר

אברמסקי [מלך ביופיו' פרק לא].

לקיחת ויטמינים לחיזוק הגוף, כתב שאולי גם בזה יש לומר היה"ר. ובספר דרך ישרה [עמ' שט"ז סוף הערה 40] הביא שהגר"ש דבליצקי נהג לומר היה"ר גם בלקיחת ויטמינים.

במריחת משחה וכן קודם ניתוח יאמר היה"ר. קודם חיסון ראוי לומר היה"ר. ובבדיקת דם, צילום רנטגן ומדידת חם, כתב שלא יאמר היה"ר.

אמירת היה"ר בשבת

ובשו"ת בצל החכמה [ח"ה סוף סי' מ"א] כתב לגבי אדם שהותר לו לקחת תרופה דיכול לומר היה"ר גם בשבת, אע"פ דקיי"ל [טור או"ח סי' קפ"ח] שאסור לשאול צרכיו בשבת. והטעם, דאיך תהיה ההתעסקות ברפואה מותרת והאמירה אסורה, עיי"ש.

האמירה לאחר נטילת התרופה

בשו"ע [שם] כתב שלאחר שהקיז דם יאמר 'ברוך רופא חולים'.

ולגבי אמירתה בשם ומלכות יש ג' דעות: א] דעת הבית יוסף והט"ז [סק"ג] שיאמר בשם ומלכות. ב] דעת הרמב"ם [ברכות פ"ה הלכה כ"א, מובא בשעה"צ סק"ט] שיאמר 'ברוך את ה' רופא חולים' בלא מלכות. ג] דעת הפמ"ג [א"א סק"ז] שלא יאמר בשם ומלכות - ונראה שכן הכריע המ"ב [סק"ז] שיאמר בלא שם ומלכות.

איתא בשו"ע [סי' ר"ל ס"ד] 'הנכנס להקיז דם אומר יהי רצון מלפניך ה' אלקי שיהא עסק זה לי לרפואה כי רופא חנם אתה'.

והנה מדברי האבודרהם [ח"ב עמ' שצו] משמע דכל זה אומרים רק לפני הקזת דם שהיא סכנה שמא יחתוך ורידי הדם וימות.

אבל המ"ב [סק"ז] כתב בשם המגן אברהם [סק"ז] והחיי אדם [כלל סה אות א], שאמירה זו היא לאו דוקא קודם הקזת דם, אלא היה"ר לפני כל נטילת תרופה יש לומר היה"ר וכו'. והוסיף בשעה"צ [סק"ח] דמסתבר כוותם, מכיון שבכל דבר שהאדם עושה צריך לבקש מה' שיהיה מזה תועלת.

לוקח ב' תרופות מה יאמר

ויש לעיין באדם הלוקח כמה תרופות האם יאמר על כל תרופה ותרופה את כל הנוסח, או שיאמר בכללות יה"ר שיהיו עסקים אלו לי לרפואה. ובספר דרך ישרה [פכ"ו סל"ג] כתב שהגר"ש דבליצקי שכלקח ב' תרופות אמר 'עסקים אלו'.

שאר מיני רפואה

נביא כאן כמה פסקים בעושה מיני רפואה מהגר"ח קנייבסקי [דולה ומשקה עמ' 154-151] האם יש לומר בהם את היה"ר שיהא עסק זה לי לרפואה'.

תרופת הרגעה כמו אקמול יאמר היה"ר, כיון שגם הרגעה חשיב כרפואה. וכן נהג הגר"י

למקום הקודש כל מה שנידח ממני וכדו' ע"ש. והגר"ש דבליצקי בס' זה השולחן (ק"ט, א), כ' שמפשטות לשון השו"ע מותר להוסיף בכל ברכה רק מענין אותה ברכה ולא בע"א 'לפיכך יש להזהר שלא לומר בברכת תקע בשופר היה"ר שנדפס באיזה סידורים אשר בו מבקשים על קיבוץ ניצוצות הקרי ושז"ל הגם שדבר זה נזכר בפע"ח לאומרו בברכה זו מ"מ כיון

למקום הקודש כל מה שנידח ממני וכדו' ע"ש. והגר"ש דבליצקי בס' זה השולחן (ק"ט, א), כ' שמפשטות לשון השו"ע מותר להוסיף בכל ברכה רק מענין אותה ברכה ולא בע"א 'לפיכך יש להזהר שלא לומר בברכת תקע בשופר היה"ר שנדפס באיזה סידורים אשר בו מבקשים על קיבוץ ניצוצות הקרי ושז"ל הגם שדבר זה נזכר בפע"ח לאומרו בברכה זו מ"מ כיון